

נש אחרא. אמר רבי יוחנן, בעשרה דרגין אשתכלל. דכתיב, (במדבר י"ב) בכל ביתי נאמן הוא. ולא נאמן ביתי. זפאה חולקיה דבר נש, דמריה אסהיד פדין עלוי.

אמר רב דימי, והא כתיב (דברים ל"ד) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. ואמר רבי יהושע בן לוי, בישראל לא קם, אבל באומות העולם קם, ומנו בלעם. אמר ליה, ודאי שפיר קאמרת, אשתיק. פד אתא רבי שמעון בן יוחאי, אתו, שאילו קמיה האי מלה.

פתח ואמר, קוטיפא דקרנטי, אתערבא באפרסמונא טבא חס ושלום. אלא, ודאי כן הוא, באומות העולם קם, ומנו בלעם. משה עובדוי לעילא, ובלעם לתתא. משה אשתמש בכתרא קדישא דמלכא עלאה לעילא. ובלעם, אשתמש בכתרין תתאין דלא קדישין לתתא. ובההוא גוונא ממש כתיב, (יהושע י"א) ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בני ישראל בחרב. ואי סלקא דעתך יתיר, זיל שאיל לאתניה. אתא רבי יוסי, ונשק ידוי, אמר, הא חמידא (נ"א חמרא) דלבאי נפק לבר.

דהבא משמע, דאית עלאין ותתאין, ימינא ושמאלא, רחמי ודינא, ישראל ועובדי כוכבים ומזלות. ישראל, משתמשין בכתרין עלאין קדישין. עובדי כוכבים ומזלות, בכתרין תתאין דלא קדישין. אלין דימינא, ואלין דשמאלא, ועל כל פנים, מתפרשין נביאי עלאי מנביאי תתאי. נביאי דקודשא, מנביאי דלאו דקודשא.

אמר רבי יהודה, פגוונא דהוה (דף כ"ב ע"א) משה, פריש מפל נביאי, בנבואה קדישא עלאה. פן הוה בלעם, פריש משאר נביאי בנבואה קדושה עליונה, פן היה בלעם נבדל משאר הנביאים ומכשפים בנבואה לא קדושה

אמר רבי יוחנן, בעשר דרגות נתקן, שכתוב (במדבר יב) בכל ביתי נאמן הוא. ולא נאמן ביתי. אשרי חלקו של האיש שאדונו מעיד עליו כף.

אמר רב דימי, והרי כתוב (דברים ל"ד) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. ואמר רבי יהושע בן לוי, בישראל לא קם, אבל באומות העולם קם, ומיהו? בלעם. אמר לו, ודאי יפה אמרת. שתק. פשבא רבי שמעון בן יוחאי, באו ושאלו לפניו דבר זה.

פתח ואמר, אשכול של זפת, יתערב באפרסמון טוב? חס ושלום! אלא ודאי כן הוא, באומות העולם קם, ומיהו? בלעם. משה מעשיו למעלה, ובלעם למטה. משה השתמש בכתר המלך העליון שלמעלה, ובלעם השתמש בכתרים תחתונים לא קדושים למטה. ובאותה צורה ממש כתוב, (יהושע י"א) ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בני ישראל בחרב. ואם עולה על דעתך יותר, לך שאל את אתונו. בא רבי יוסי ונשק ידיו. אמר, הרי החמדה (תי"ן) שבלפי יצא החוצה.

שכך משמע, שיש עליונים ותחתונים, ימין ושמאל, רחמים ודין, ישראל ועובדי כוכבים ומזלות. ישראל משתמשים בכתרים עליונים קדושים - עובדי כוכבים ומזלות בכתרים תחתונים לא קדושים. אלה של ימין, ואלה של שמאל. ועל כל פנים נפרדים נביאים עליונים מנביאים תחתונים, נביאי קדש מנביאים שלא מקדש.

אמר רבי יהודה, כמו שהיה משה נבדל מפל הנביאים ומכשפים בנבואה לא קדושה

וְחָרְשִׁי, בְּנֹבֹאָה דְּלָאוּ קְדִישָׁא לְתַתָּא. וְעַל כָּל פְּנִים מֹשֶׁה הָוָה לְעִילָא, וּבִלְעָם לְתַתָּא, וְכַמֶּה דְּרַגְיִין וְדַרְגְיִין מִתְפָּרְשִׁין בִּינְיָיְהוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֹשֶׁה הָוָה מְהִרְהַר וְאוֹמֵר, שְׂמָא חֶסֶד וְשְׁלוֹם יִשְׂרָאֵל יִכְלוּ בְּהַאי עֲבוּדָה קָשָׁה, הָדָא הוּא דְכִתְיִב, וַיֵּרָא בְּסִבְלוֹתָם. לְפִיכָף, וַיֵּרָא מִלְּאֲפֵי יְיָ אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ וְגו', וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֵּנֶה בּוֹעֵר בְּאֵשׁ וְגו'. כְּלוּמַר, מְשׁוּעָבָדִים הֵם בְּעֲבוּדָה קָשָׁה, אֲבָל וְהַסֵּנֶה אֵינְנוּ אֲפָל. זָכַאִין אֵינְנוּ יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּרִישׁ לוֹן מִכָּל עַמּוּין, וְקָרָא לוֹן בְּנִין, דְּכִתְיִב (דְּבָרִים י"ד) בְּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם.

פְּרִשְׁתָּא וְאָרָא

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְיָ (שְׁמוֹת ו') וַאֲרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שְׂדֵי וְגו'. רַבִּי אֲבָא פְתַח, (ישעיה כ"ו) בְּטַחוּ בַּיְיָ עַדִּי עַד כִּי בִּיָּה יְיָ צוּר עוֹלָמִים. בְּטַחוּ בַּיְיָ, כָּל בְּנֵי עַלְמָא בְּעֵינֵין לְאַתְתַּקְפָּא בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִמְהוּי רַחֲצֵנוּ דְלַהוֹן בֵּיהּ.

אִי הָכִי מַהוּ עַדִּי עַד. אֶלָּא, בְּגִין דִּיהָא תְּקַפָּא דְּבַר נֶשׁ, בְּאַתְרֵהּ דְּאִיהוּ קִיּוּמָא וְקִשְׁוֹרָא דְּכַלָּא, וְאִקְרִי עַד, וְהָא אוּקְמוּהָ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (בראשית מ"ט) בְּבִקְרָא יֹאכֵל עַד. וְהָא עַד, אַתְּ דְּאַחִיד לְכָל סְטָרִין, לְסְטָרָא דָּא, וְלְסְטָרָא דָּא, לְאַתְתַּקְיָמָא, וְלְאַתְתַּקְשָׁרָא קְשָׁרָא, דִּי לֹא תַעֲדִי. וְהָא עַד, תִּיאוּבְתָא דְּכַלָּא בֵּיהּ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, עַד תַּאֲוֹת גְּבַעוֹת עוֹלָם. מֵאַן אֵינְנוּ גְּבַעוֹת עוֹלָם. אֵלִין אֵינְנוּ תַרִּין אִמְהָן נּוֹקְבִי, יוֹבֵל, וְשְׂמִטָּה, דְּאַקְרוּן גְּבַעוֹת עוֹלָם. עוֹלָם: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (תהלים ק"ו) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. (יוֹבֵל וְשְׂמִיטָּה כָּל חַד מְנַחוּן אִקְרִי עוֹלָם וְאֵלִין אִקְרוּן גְּבַעוֹת עוֹלָם)

לְמִטָּה. וְעַל כָּל פְּנִים מֹשֶׁה הָיָה לְמַעְלָה, וּבִלְעָם לְמִטָּה, וְכַמֶּה דְּרַגְוֹת וְדַרְגְוֹת מְפָרִידוֹת בִּינְיָיְהוּ. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֹשֶׁה הָיָה מְהִרְהַר וְאוֹמֵר, שְׂמָא חֶסֶד וְשְׁלוֹם יִשְׂרָאֵל יִכְלוּ בְּעֲבוּדָה קָשָׁה הַזֶּה, זֶהוּ שְׂכַתוּב וַיֵּרָא בְּסִבְלוֹתָם, לְפִיכָף - וַיֵּרָא מִלְּאֲפֵי ה' אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ וְגו', וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֵּנֶה בּוֹעֵר בְּאֵשׁ וְגו'. כְּלוּמַר, מְשׁוּעָבָדִים הֵם בְּעֲבוּדָה קָשָׁה, אֲבָל וְהַסֵּנֶה אֵינְנוּ אֲפָל. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׂהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַבְּדִילֵם מִכָּל הָעַמִּים וְקָרָא לָהֶם בְּנִים, שְׂכַתוּב (דְּבָרִים י"ד) בְּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם.

פְּרִשְׁתָּא וְאָרָא

וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה' וַאֲרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שְׂדֵי וְגו'. רַבִּי אֲבָא פְתַח, (ישעיה כ"ו) בְּטַחוּ בַּיְיָ עַדִּי עַד כִּי בִּיָּה יְיָ צוּר עוֹלָמִים. בְּטַחוּ בַּיְיָ - כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם צְרִיכִים לְהַתְחַזֵּק בְּקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְלַהֲיוֹת בְּטַחוּנָם בּוּ.

אִם כֵּן, מַהוּ עַדִּי עַד? אֶלָּא בְּשִׁבְלֵי שְׂהִיָּה הַתְּקַף שֶׁל הָאָדָם בְּמָקוֹם שֶׁהוּא קָיוּם וְקִשׁוּר שֶׁל הַפֶּל, וְנִקְרָא עַד, וְהָרִי פְרִשׁוּהָ, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר בְּבִקְרָא יֹאכֵל עַד. וְעַד, זֶה מָקוֹם שְׂאֲחוּז לְכָל הַצְּדִדִים, לְצַד זֶה וְלְצַד זֶה, לְהַתְקִים וְלִקְשֵׁר קֶשֶׁר שֶׁלֹּא יִזְוֶה. וְהָ"עַד" הַזֶּה תְּשׁוּקַת הַכֹּל בּוּ, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (בראשית מט) עַד תַּאֲוֹת גְּבַעַת עוֹלָם. מִי הֵם גְּבַעַת עוֹלָם? אֵלֶּה הֵם שְׁתֵּי הָאִמְהוֹת הַנִּקְבּוֹת, יוֹבֵל וְשְׂמִטָּה, שְׁנִקְרָאוֹת גְּבַעַת עוֹלָם. עוֹלָם, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (תהלים ק"ו) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. יוֹבֵל וְשְׂמִטָּה, כָּל אֶחָד מֵהֶם נִקְרָא עוֹלָם, וְהֵם נִקְרָאִים גְּבַעַת עוֹלָם.

וְתִיאוּבְתָא דִּילְהוֹן בְּהַאי עַד, דְּאִיהוּ קִיּוּמָא
 דְּכָל סְטָרִין. (מְאִי טַעְמָא)
 תִּיאוּבְתָא דִּיּוֹבְלָא לְגַבֵּי דְעַד, לְאַעְטָרָא לִיָּה,
 וּלְנַגְדָא עַלִּיהַ בְּרַפָּאן, וּלְאַרְקָא עַלִּיהַ מְבוּעִין
 מְתִיקִין, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ג') צֹאֲנָה
 וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בַּעֲטָרָה
 שְׁעֵטְרָה לֹו אָמוּ. תִּיאוּבְתָא דְשִׁמְטָה,
 לְאַתְבְּרָכָא מְנִיָּה, וּלְאַתְנַהֲרָא מְנִיָּה. וְדָאֵי הַאי
 עַד תְּאֹת גְּבַעוֹת עוֹלָם אִיהוּ.

בְּגִין כַּךְ, בְּטַחוּ בֵּינֵי עַדֵי עַד, דְּהָא מִתְמַן
 וְלַעֲיִלָא, אַתְר טְמִיר (הוּא) וְגַנְיֹז אִיהוּ, דְּלֹא
 יָכִיל לְאַתְדַּבְּקָא. אַתְר הוּא, דְּמְנִיָּה נְפִקוּ
 וְאַצְטְיִירוּ עַלְמִין, הָדָא הוּא דְכְתִיב, כִּי בִּיהַ יֵי
 צוּר עוֹלָמִים וְהוּא אַתְר גְּנִיז וְסִתִּים, וְעַל דָּא
 בְּטַחוּ בֵּינֵי עַדֵי עַד, עַד הֲכָא אִית רְשׁוּ לְכָל בַּר
 נָשׁ לְאַסְתַּפְּלָא בִּיהַ, מִכָּאן וְלְהִלָּאָה, לִית לִיָּה
 רְשׁוּ לְבַר נָשׁ לְאַסְתַּפְּלָא בִּיהַ, דְּהָא אִיהוּ גְּנִיז
 מִכָּלָא, וּמֵאן אִיהוּ יָהּ יְהוּהַ. דְּמִתְמַן אַצְטְיִירוּ
 עַלְמִין כְּלָהוּ, וְלִית מָאן דְּקָאִים עַל הַהוּא אַתְר.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, קָרָא אוֹכַח עַלִּיהַ, דְכְתִיב,
 (דְּבָרִים ד') כִּי שָׁאֵל נָא לְיָמִים רֵאשׁוֹנִים וְגו' .
 עַד הֲכָא אִית רְשׁוּ לְבַר נָשׁ לְאַסְתַּפְּלָא, מִכָּאן
 וְלְהִלָּאָה לִית מָאן דִּיכִיל לְמִיקָם עַלִּיהַ.

דְּבַר אַחַר בְּטַחוּ בֵּינֵי עַדֵי עַד, כָּל יוֹמוֹי דְּבַר
 נָשׁ, בְּעֵי לְאַתְתַּקְפָּא בִּיהַ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיָּה
 הוּא, (דְּהַכִּי אָמַר דּוּד (תְּהִלִּים כ"ה) אֱלֹהֵי בָּרְךְ בְּטַחְתִּי אֵל אֲבוּשָׁה אֵל יַעֲלִצוּ
 אוֹיְבֵי לִי) וּמֵאן דְּשׁוּי בִּיהַ, בְּטַחוּנִיָּה וְתוֹקְפִיָּה
 כְּדָקָא יְאוּת, לֹא יִכְלִין לְאַבְאָשָׁא לִיָּה, כָּל בְּנֵי
 עַלְמָא. (דְּהַכִּי אָמַר דּוּד (תְּהִלִּים כ"ה) אֱלֹהֵי בָּרְךְ בְּטַחְתִּי אֵל אֲבוּשָׁה אֵל
 יַעֲלִצוּ אוֹיְבֵי לִי) דְּכָל מָאן דְּשׁוּי תוֹקְפִיָּה בְּשִׁמְא
 קְדִישָׁא, אַתְקִיִּים בְּעַלְמָא.
 מְאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּעַלְמָא, בְּשִׁמְיָה קְדִישָׁא
 אַתְקִיִּים. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה כ"ו) כִּי

וְתִשְׁתַּקֵּת בְּעַד הַזֶּה, שְׁהוּא
 קִיּוּם שֶׁל כָּל הַצְּדִדִים. (מִכָּה הַטַּעַם)
 תְּשׁוּקַת הַיּוֹבֵל אֶל עַד, לְעַטֵּר
 אוֹתוֹ וּלְהַשְׁפִּיעַ עָלָיו בְּרִכּוֹת,
 וּלְהַרְיֵק עָלָיו מַעֲנִנוֹת מִתּוֹקִים.
 זֶהוּ שְׁכָתוּב (שִׁיר א) צֹאֲנָה וּרְאִינָה
 בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בַּעֲטָרָה
 שְׁעֵטְרָה לֹו אָמוּ. תְּשׁוּקַת
 הַשְׁמֵטָה לְהַתְבַּרֵךְ מִמֶּנּוּ וּלְהִיּוֹת
 מְאִירָה מִמֶּנּוּ. וְדָאֵי שְׁעַד זֶה
 הוּא תְּאֹת גְּבַעַת עוֹלָם.

מְשׁוּם כֵּן, בְּטַחוּ בְּה' עַדֵי עַד,
 שְׁהֵרִי מְשֵׁם וּלְמַעְלָה מְקוּם
 טְמִיר (הוּא) וְגַנְיֹז הוּא, שְׁלֹא יָכוֹל
 לְהַתְדַּבֵּק. מְקוּם הוּא שְׁמַמְנּוּ
 יִצְאוּ וְהַצְטִירוּ הָעוֹלָמוֹת, זֶהוּ
 שְׁכָתוּב כִּי בִּיהַ ה' צוּר עוֹלָמִים.
 וְהוּא מְקוּם גְּנִיז וְסִתּוּם, וְעַל זֶה
 בְּטַחוּ בְּה' עַדֵי עַד. עַד כָּאן יֵשׁ
 רְשׁוּת לְכָל אָדָם לְהַסְתַּפֵּל בּוּ,
 מִכָּאן וְלְהִלָּאָה אֵין רְשׁוּת לְאָדָם
 לְהַסְתַּפֵּל בּוּ, שְׁהֵרִי הוּא גְּנִיז
 מִהַכָּל, וּמִי הוּא יָהּ יְהוּהַ.
 שְׁמַשֵּׁם הַצְטִירוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת,
 וְאֵין מִי שְׁעוֹמֵד עַל אוֹתוֹ מְקוּם.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַכְּתוּב מוֹכִיחַ
 עָלָיו, שְׁכָתוּב (דְּבָרִים ד) כִּי שָׁאֵל
 נָא לְיָמִים רֵאשׁוֹנִים וְגו' . עַד
 כָּאן יֵשׁ רְשׁוּת לְאָדָם לְהַסְתַּפֵּל,
 מִכָּאן וְלְהִלָּאָה אֵין מִי שְׁיָכוֹל
 לְעַמֵּד עָלָיו.

דְּבַר אַחַר בְּטַחוּ בְּה' עַדֵי עַד
 - כָּל יָמֵי הָאָדָם צְרִיף
 לְהַתְחַזֵּק בְּקוּדְשׁ- בְּרוּךְ-הוּא,
 וְשִׁבְרָא אָמַר דּוּד. (תְּהִלִּים כה) אֱלֹהֵי בָּרְךְ
 בְּטַחְתִּי אֵל אֲבוּשָׁה אֵל יַעֲלִצוּ אוֹיְבֵי לִי
 וּמִי שְׁשֵׁם בּוּ בְּטַחוּנוֹ וְתַקְפוֹ
 כְּרִאוּי, לֹא יָכוֹלִים לְהַרְעַ לּוֹ
 כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם. וְשִׁבְרָא אָמַר דּוּד,
 (תְּהִלִּים כה) אֱלֹהֵי בָּרְךְ בְּטַחְתִּי אֵל אֲבוּשָׁה
 אֵל יַעֲלִצוּ אוֹיְבֵי לִי שְׁכָל מִי שְׁשֵׁם
 תַקְפוֹ בְּשֵׁם הַקּוּדְשׁ, מִתְקִיִּים
 בְּעוֹלָם.
 מִכָּה הַטַּעַם? מְשׁוּם שְׁהָעוֹלָם

בִּיהַּ יְיָ (דף כ"ב ע"ב) צוֹר עוֹלָמִים: צִיִּיר עֲלָמִין.
דְּהָא בְּתָרִין אֲתוּוֹן, אֲתַבְּרוּן עֲלָמִין, עֲלָמָא דִּין,
וְעֲלָמָא דְאַתִּי. עֲלָמָא דָּא, בְּדִינָא אֲתַבְּרִי, וְעַל
דִּינָא קִיִּימָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (בראשית א')
בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. מָאִי טַעְמָא, בְּגִין
דִּיתְנַהְגּוֹן בְּנֵי נָשָׂא בְּדִינָא, וְלֹא יַפְקוֹן מְאוּרְחָא
לְבַר.

תָּא חֲזִי כְּתִיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה, גְּזִירַת
דִּינָא דְקִיִּימָא עֲלֵיהּ, מַה כְּתִיב לְעִילָא,
(שמות ה') וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה אֶל ה', וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי,
בְּאֶלֶף דְּלִ"ת נוּ"ן יו"ד. חֲמִי תוּקְפָא דְמֹשֶׁה,
בְּשִׁירוּתָא דְנִבְיאוּתֵיהּ, לֹא נַח רוּחֵיהּ בְּהַאי
אֲתֵר, אָמַר, אֲדֹנָי לְמַה הֲרַעַתָּה לְעַם הַזֶּה וְגו',
וּמֵאֵז בָּאתִי אֶל פְּרַעֲה לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ הֲרַע לְעַם
הַזֶּה וְהִצַּל לֹא הִצַּלְתָּ אֶת עַמְּךָ. מָאֵן הוּא
דִּיִּימָא כְּדִין, אֶלָּא מֹשֶׁה, דִּידַע, דְּהָא דְרָגָא
אֲחֵרָא עֲלָאָה זְמִין לֵיהּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשִׁירוּתָא דְאַתְיָהִיב לֵיהּ
בֵּיתָא, פְּקִיד לָהּ, כְּבַר נָשׁ דְּפָקִיד
לְבֵיתֵיהּ, וְאָמַר כָּל מָאֵן דְּבַעֲי בְּלֹא דְחִילוֹ. אוּף
הַכִּי מֹשֶׁה, לְבֵיתֵיהּ קָאָמַר, וְלֹא דְחִיל.

דְּבַר אַחַר וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים, גְּזִירַת דִּינָא, (בגין כף)
וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְיָ, דְרָגָא אֲחֵרָא
דְּרַחֲמִי. וְהִכָּא אֲתַקְשֵׁר כּוּלָּא פְּחָדָא, דִּינָא
וְרַחֲמִי. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְיָ.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן (נ"א רבי יוסי) אִי כְּתִיב וַיְדַבֵּר
אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה אֲנִי ה', הוּינָא אָמַר הַכִּי.
אֶלָּא לֹא כְּתִיב, אֶלָּא וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה
בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה',
דְּמִשְׁמַע דְּרָגָא בְּתֵר דְּרָגָא.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֹשֶׁה, אֲלִמְלָא דְהוּוּה מְאָרִיָּה
דְּבֵיתָא, אִישׁ הָאֱלֹהִים, אֲתַעַנְשׁ עַל מַה
דְּאָמַר, אָבַל בְּגִינֵי הַאי, לֹא אֲתַעַנְשׁ. לְבַר נָשׁ

מִתְקִים בְּשִׁמוּ הַקְּדוּשׁ. זְהוּ
שְׁפָתוֹב כִּי בִּיהַּ ה' צוֹר
עוֹלָמִים, צִיִּיר הָעוֹלָמִים. שְׁהַרִי
בְּשִׁתִּי אוֹתִיּוֹת נִבְרָאוּ
הָעוֹלָמוֹת, הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם
הַבָּא. הָעוֹלָם הַזֶּה נִבְרָא בְּדִין,
וְעַל דִּין עוֹמֵד, זְהוּ שְׁפָתוֹב
בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. מַה
הַטַּעַם? כְּדִי שְׁיִנְהַגּוּ בְּנֵי אָדָם
כְּדִין, וְלֹא יֵצְאוּ מִהַדְרָף
הַחֻצָּה.

בֹּא רְאֵה, כְּתוּב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים
אֶל מֹשֶׁה, גְּזִירַת הַדִּין שְׁעוֹמֵדָת
עָלָיו. מַה כְּתוּב לְמַעְלָה? (שמות
ה) וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה אֶל ה' וַיֹּאמֶר
אֲדֹנָי, בְּאֶלֶף דְּלִ"ת נוּ"ן יו"ד.
רְאֵה תְּקַפּוּ שֶׁל מֹשֶׁה בְּרֵאשִׁית
נִבְרָאוֹתוֹ, לֹא נַח רוּחוֹ בְּמִקּוֹם
הַזֶּה, אָמַר, אֲדֹנָי לְמַה הֲרַעַתָּה
לְעַם הַזֶּה וְגו', וּמֵאֵז בָּאתִי אֶל
פְּרַעֲה לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ הֲרַע לְעַם
הַזֶּה וְהִצַּל לֹא הִצַּלְתָּ אֶת עַמְּךָ.
מִי הוּא שְׂיֹאמַר כֵּן? אֶלָּא מֹשֶׁה,
שְׂיַדַע שְׂדַרְגָּה אַחֲרַת עָלְיוּנָה
מְעַתְּדָת לוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּרֵאשִׁית שְׁנַתָּן
לוֹ הַבֵּית, צִנְהּ אוֹתָהּ כְּאִישׁ
שְׁמַצוּהּ אֶת בֵּיתוֹ וְאוֹמַר כָּל מַה
שְׂרוּצָּה לִלְא פְּחָד. אֵף כֵּן מֹשֶׁה
לְבֵיתוֹ אָמַר וְלֹא פְּחָד.

דְּבַר אַחַר וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים - גְּזִירַת
הַדִּין. (משום כף) וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי
ה' - דְּרָגָה אַחֲרַת שֶׁל רַחֲמִים.
וְכֵאֵן נִקְשֵׁר הַכָּל פְּאָחַד, דִּין
וְרַחֲמִים. זְהוּ שְׁפָתוֹב וַיֹּאמֶר
אֵלָיו אֲנִי ה'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
(רבי יוסי), אִם כְּתוּב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים
אֶל מֹשֶׁה אֲנִי ה', הֵייתִי אוֹמַר
כֵּן. אֶלָּא לֹא כְּתוּב, אֶלָּא וַיְדַבֵּר
אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה בְּהַתְּחִלָּה,
וְאַחַר כֵּן וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי ה',
שְׁמַשְׁמַע דְּרָגָה אַחַר דְּרָגָה.
וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֹשֶׁה אֲלִמְלָא
שְׁהִיָּה בְּעַל הַבֵּית, אִישׁ